

2025-03-27

Till Saco

Remissvar SOU 2024:88 Säkerhetsprövningar

SRAT är ett fackförbund inom Saco för akademiker i samhällsbärande professioner inom alla sektorer.

SRAT välkomnar en översyn av regelverket kring säkerhetsprövningar. Det rådande världsläget har lett till att betydligt fler av våra medlemmar säkerhetsprövas på sina arbetsplatser än tidigare.

Grundutredning

SRATs erfarenhet är att såväl sättet som säkerhetsprövningar genomförs som kvaliteten på säkerhetsprövningarna varierar beroende på vilken organisation som genomför dem. Vi välkomnar därför lagreglering om grundutredning och tror att det kan medföra en ökad enhetlighet. För den enskilde arbetstagarens rättssäkerhet är förutsägbara kriterier och tillvägagångssätt av yttersta vikt.

Säkerhetsprövningsbeslut

SRAT välkomnar utredningens förslag att alla säkerhetsprövningsbeslut oavsett utgång ska vara skriftliga. SRAT välkomnar även att de skriftliga säkerhetsprövningsbesluten till nackdel för den prövade ska motiveras. Skriftlighet och motivering är en förutsättning för överprövning.

Överprövning

SRAT anser att det är nödvändigt att en möjlighet till överprövning av säkerhetsprövningsbeslut införs. Enligt vår uppfattning räcker det inte att de arbetsrättsliga konsekvenserna av ett säkerhetsprövningsbeslut kan prövas i Arbetsdomstolen. Det är inte tillräckligt för att uppfylla kraven som ställs i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Sverige behöver införa en möjlighet för de säkerhetsprövade att få en reell och effektiv prövning av säkerhetsprövningsbeslutet i sig. SRAT beklagar att utredningen inte fick mer tid för att utreda klart alla aspekter av att införa en överprövningsmöjlighet. Det är av yttersta vikt att frågan utreds klart snarast.

Avstängning

SRAT har förståelse för att en avstängningsgrund kopplad till säkerhetsprövningar behöver införas i Lag om offentlig anställning. Vi har dock invändningar mot delar av det föreslagna regelverket

I de tidigare gällande kollektivavtalsreglerna på statlig sektor om avstängning fick avstängning ske om en arbetstagare på *goda grunder* misstänktes för brottslighet eller annat grovt åsidosättande som kunde föranleda skiljande från anställningen. Att ersätta kvalifikationsbegreppet *goda grunder* med begreppet *kan antas* riskerar att leda till såväl felaktiga som godtyckliga bedömningar.

SRAT avstyrker förslaget att avstängning ska ske utan bortre tidsgräns. SRAT anser att beslut om avstängning ska tidsbegränsas till högst 30 dagar i taget.

SRAT anser att det ska föreligga en skyldighet för arbetsgivare att tillämpa 11-14 §§ MBL före beslut om avstängning.

De av utredningen föreslagna ändringarna i Lag om offentlig anställning kan inte införas utan att reglerna om lön vid avstängning i Regeringskansliets promemoria Fi2024/00814 samtidigt, eller tidigare, införs. Att inte göra det medför en risk för att arbetstagare stängs av utan lön vilket vore till skada både för den enskilde arbetstagarens ekonomi och för staten som ansvarstagande arbetsgivare.

Sammantaget förefaller förslaget att låta staten som arbetsgivare genom lagstiftning ge sig själv möjligheten att utan föregående MBL-förhandling skicka hem en arbetstagare utan lön på en obestämd tid som en rättsosäker idé. Det kan inte heller uteslutas att denna möjlighet blir alltför frestande för en del arbetsgivarföreträdare och att missbruk därför kan förekomma.

SRAT

Magnus Nordström
förbundsordförande